

4

Vragenuur: Vragen Fritsma

Vragen van het lid Fritsma aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over **het bericht dat Nederland migranten opnam van omstreden schepen**.

De voorzitter:

Dan gaan we nu naar de vragen van de heer Fritsma van de PVV aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over het bericht dat Nederland migranten opnam van omstreden schepen. De heer Fritsma.

De heer Fritsma (PVV):

Dank u wel. Voorzitter. Onlangs meerde in Malta het schip de Sea-Watch 3 aan, met aan boord tientallen migranten. De Sea-Watch 3 is een schip van mensensmokkelaars, een schip dat illegaal migranten overbrengt van Noord-Afrika naar Europa. Het schip vaart helaas ook nog onder Nederlandse vlag en de organisatie achter dit schip heeft als postadres een kraakpand in Amsterdam. Deze criminele mensensmokkelorganisatie wordt nu nota bene geholpen door het kabinet. De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid heeft namelijk toegezegd om een deel van de illegale migranten van de Sea-Watch naar Nederland te halen. Daarmee maakt hij Nederland actief een schakel in het mensensmokkelnetwerk. En dat is natuurlijk een hele grote schande.

De staatssecretaris maakt simpelweg af waar de criminelen van de Sea-Watch mee zijn begonnen, namelijk illegale migranten naar de gewenste bestemming in Europa brengen. Wat bezielt deze staatssecretaris om mensensmokkel te belonen, om er zelfs aan mee te doen en om daarmee aan te geven dat het loont om illegaal de oversteek naar Europa te maken? Het probleem wordt op deze manier natuurlijk alleen maar erger. Het bewijs daarvan is al geleverd want de Sea-Watch 3 is alweer richting Noord-Afrika vertrokken om nieuwe illegale migranten op te halen. Dat is het enige resultaat van het zwichten voor mensensmokkel.

Voorzitter. De PVV roept de staatssecretaris dan ook met klem op om het gevaarlijke besluit om migranten van de Sea-Watch naar Nederland te halen, terug te draaien. Daarnaast eist de PVV dat dit soort smokkelvaartuigen nooit meer uit kunnen varen en zeker niet onder Nederlandse vlag.

Tot zover mijn eerste termijn.

De voorzitter:

De staatssecretaris.

Staatssecretaris Harbers:

Voorzitter, dank u wel. Ik zal mijn kant van de feiten belichten. En dat is dat de organisatie Sea-Watch aan het begin van de kerstvakantie 32 mensen uit zee heeft opgepikt, wat ze heeft gedaan zonder aanwijzingen van de kustwacht. Dat

is een boot die ze zelf gelokaliseerd hadden en dus niet zoals het hoort, op aanwijzingen van de kustwacht van de regio waar ze voeren. Vervolgens is Sea-Watch achttien dagen op zoek geweest naar een haven om aan te meren. Uitsluitend uit humanitaire overwegingen ter wille van de 32 opvarenden is Nederland een van de acht landen die uiteindelijk hebben meegeholpen om het schip een haven op Malta binnen te krijgen en de aanwezige migranten, overigens ook op een ander schip, evenredig te verdelen over die acht lidstaten. Het gaat om zes mensen voor Nederland. Dat hebben we uitsluitend op grond van humanitaire overwegingen gedaan. Want ik begrijp ook wel de mensen die zeggen: kijk nou uit dat je niet de mensensmokkelaars in Libië de mogelijkheden geeft om de mensen kort buiten de kust op een ander schip te krijgen. Om die reden doen we dus ook nog een paar andere dingen. We gaan niet het besluit terugdraaien maar tegelijkertijd hebben we wel gezegd dat we maar één ding willen in Europa, namelijk dat er een ordentelijk ontschepingsmechanisme komt en het mechanisme van gecontroleerde centra aan de buitengrens, zoals in juni vorig jaar overeengekomen. Aan de hand van deze casus en overigens ook tijdens eerdergenoemde achttien dagen hebben we voortdurend een beroep gedaan op de Europese Commissie en lidstaten om dat nu eens een keer voor elkaar te brengen.

De zes mensen die ik al noemde, komen overigens hier in de procedure en gelet op de samenstelling van de groep mensen aan boord ligt het voor de hand dat een deel ervan geen asiel krijgt en uit landen komt waar terugkeer naartoe mogelijk is, zodat het voor die mensen niet heel veel opschiet.

In voorkomende gevallen, nadat het overigens maandenlang rustig is geweest op de Middellandse Zee en er geen schepen meer waren van hulporganisaties, zijn we uitsluitend nog bereid mee te doen als dat gestructureerde mechanisme van de Europese Unie tot stand is gekomen. Verder hebben we de organisatie Sea-Watch te kennen geven dat wanneer ze dit soort dingen op eigen kracht doen zonder aanwijzingen van de kustwacht en zonder vooraf contact te zoeken met de maritieme organisaties van het land waar ze varen en die misschien eerder ter plekke kunnen zijn, we niet opnieuw mee zullen werken door mensen over te nemen als Nederland. Dat hebben we overigens ook de Europese Commissie laten weten.

De heer Fritsma (PVV):

Eén ding is natuurlijk wel heel opvallend, en dat is dat de staatssecretaris zegt dat dit een eenmalige actie is om migranten van Malta over te nemen nadat daar een mensensmokkelschip is aangemeerd. Maar dat is onzin, want dit is al eerder gebeurd, namelijk toen vorig jaar het schip de Lifeline naar Malta kwam. En ook toen zei de staatssecretaris dat het een eenmalige actie was om migranten van Malta over te nemen. Ik wil dus allereerst weten waarom de staatssecretaris geen woord houdt. Waarom zei hij eerder dat slechts één keer migranten van Malta worden overgenomen — wat al erg genoeg is — om het een paar maanden later gewoon weer te doen? Daar wil ik eerst een reactie op.

Staatssecretaris Harbers:

Vorig jaar zomer, in juni, heeft Nederland inderdaad bijgedragen aan een oplossing rond de Lifeline. Het momentum

was toen anders, net na de Europese Raad van juni. Onze bijdrage leverden we in de verwachting dat de afspraken die in juni in de Europese Raad waren gemaakt, ook op korte termijn tot een structurele oplossing zou leiden. Verder was er toen overigens ook nog onduidelijkheid over wat nou de relatie is tussen Nederland en schepen die aangeven de Nederlandse vlag te hebben, maar die deze niet hebben en louter bij de Nederlandse watersportbond zijn ingeschreven. Daarna heeft de Europese Commissie voorstellen gedaan voor een gecontroleerde ontschepping en gecontroleerde centra, maar die zijn helaas nog niet van de grond gekomen.

Dat is reden geweest voor Nederland om niet meer deel te nemen aan een tiental ontscheppingen in de maanden daarna. In dit geval hebben we uitsluitend een gebaar gemaakt, omdat deze organisatie Sea-Watch echt de enige is die na maanden weer geprobeerd heeft om dit soort operaties uit te voeren. We hebben dat louter gedaan om een menselijke tragedie te voorkomen. Dat is ook de enige beweegreden die leidend was. We hebben tegelijkertijd aan deze organisatie laten weten — de enige die nu nog actief is — dat we daar dus ook niet meer aan deelnemen. Dus het klopt dat één keer twee keer is geworden, maar daar blijft het bij.

De heer Fritsma wijst ook op de Nederlandse vlag. Die maakt hier verder helemaal geen deel van uit. Het hebben van de Nederlandse vlag betekent niets anders dan dat het schip en de bemanning gecertificeerd zijn door de Nederlandse autoriteiten, maar het zegt niet dat Nederland ook drinkelingen moet opnemen. Het zeerecht zegt dat dat in de dichtstbijzijnde veilige haven moet gebeuren. Nederland ligt niet aan de Middellandse Zee, en er zijn in de omgeving vele landen met veilige havens waar de kapitein zich toe had kunnen en moeten wenden. Ik raad hem ook dringend aan om zich daar in voorkomende gevallen op voorhand alvast van te verzekeren, want dat is de enige manier waarop je dit kunt doen.

De heer **Fritsma** (PVV):

De staatssecretaris erkent gewoon dat hij heeft beloofd om na één keer nooit meer migranten van Malta over te nemen nadat daar een mensensmokkelschip aanmeert, maar hij doet het toch. Hij doet het zelfs zonder het kabinet daar vooraf van in kennis te stellen. Dus hij breekt zijn belofte; hij doet het gewoon nog een keer. Hij zwicht voor mensensmokkel. De woorden van deze staatssecretaris zijn dus helemaal niets waard met die gebroken beloftes. Dat weten wij niet alleen, maar dat weten al die illegale migranten en die mensensmokkelaars nu natuurlijk ook. Die zien dat als je maar druk uitoefent op politici zoals deze staatssecretaris, zij gewoon zwichten. Die zien dat zij gewoon bezwijken onder de druk. En wat gebeurt er dan? Dan maak je het probleem alleen maar erger, want die Sea-Watch 3 is gelijk weer vertrokken richting Noord-Afrika om nieuwe migranten op te halen. Dat probleem wordt nu actief door deze staatssecretaris levend gehouden, en dat is natuurlijk een aanfluiting. Dus nogmaals het verzoek: doe dit niet! Doe dit niet, neem dat krankzinnige besluit dat u deze migranten overneemt, terug en houd u aan uw woord. U hebt het aan de Kamer beloofd, en dat moet wat waard zijn.

Staatssecretaris **Harbers**:

Nee, we hebben vorige week afspraken gemaakt met acht lidstaten, maar tegelijkertijd ook gezegd wat het enige echte perspectief is, ook voor deze organisatie. Het is dus echt een onverstandig besluit van deze organisatie om opnieuw uit te varen, want ik denk dat ze een volgende keer geen 18 maar misschien wel 38 dagen of langer rondvaren. Ik denk niet dat er nog veel landen bereid zijn om dit nog een keer te doen. We hebben het louter gedaan voor de mensen aan boord die, denk ik, als ik kijk naar de samenstelling van de groep en overigens ook die van een groep op een ander schip, daar in de praktijk ook niet heel veel mee op zullen schieten, omdat zij uiteindelijk geen verblijfsvergunning zullen krijgen en terug zullen keren. Het beroep dat ik op de Europese Commissie en op collega-lidstaten doe, en dat ik ook in de afgelopen achttien dagen bij voortduring heb gedaan, is om iedere casus die zich voordoet nu eens een keer aan te grijpen om heel snel tot die structurele oplossing te komen. Want de bouwstenen liggen sinds juni vorig jaar klaar. Een klein lichtpuntje is dat bij de groep die nu ook op Malta is ingestroomd voor het eerst iets wordt gedaan wat lijkt op die gecontroleerde aanmelding. Maar dat is nog steeds een eenmalig iets en het zou een structureel mechanisme moeten worden.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):

Ik prijs juist de staatssecretaris voor zijn besluit om uit humanitaire overwegingen toch een aantal mensen van de Sea-Watch af te halen en in ieder geval een asielprocedure te gunnen. Want het kon echt niet langer zoals ze daar net voor de kust van Malta in een bijna-storm lagen. De staatssecretaris heeft natuurlijk wel gelijk dat er een structurele oplossing moet komen. Tegelijkertijd zei hij ook net: maar die is er niet. De vraag is of die er snel zal komen. De staatssecretaris heeft wel ferme woorden gebruikt en gezegd: dit doen we één keer maar nooit weer. Maar zolang die structurele oplossing er niet is, houd je dit soort situaties, met een tijdelijke oplossing waarbij de coalition of the willing van een aantal landen wél bereid zijn om mensen op te nemen, in ieder geval in asielprocedure. Is de staatssecretaris dat met mij eens?

Staatssecretaris **Harbers**:

Nee, want zolang bij die coalition of the willing ook een aantal landen iedere keer absent zijn, is die ook ten einde. En er is een alternatief op het moment dat je boten met migranten op de Middellandse Zee lokaliseert. In dit geval is dat gebeurd door een overvliegend vliegtuig, dat ook de kustwacht van Libië of Tunesië of een land in de buurt had kunnen alarmeren, die mogelijk sneller ter plekke was geweest. Dus er is een alternatief en ik betoog dat dat alternatief ook gebruikt moet worden. Dat is niet gedaan. Daar zijn 32 opvarenden 18 dagen de dupe van geweest, dus dan zou je haast zeggen: zie wat ervan komt. Ik denk dat het een waarschuwing moet zijn voor de Sea-Watch om niet nog een keer op die manier mensenlevens in de waagschaal te stellen.

De heer **Azmani** (VVD):

We leven in een prachtig land, maar dat is zeker geen gegeven. Dat betekent ook dat wij controle moeten hebben over onze migratie, wie we toelaten en hoeveel we toelaten. U kent mijn pleidooi. Dat kan alleen maar als we afspraken

maken met andere landen. In dit geval liggen er natuurlijk afspraken met bijvoorbeeld de Libische kustwacht hoe te acteren. Deze ngo-bootjes, ook de Sea-Watch 3, ondermijnen deze afspraken. Dus vanuit de VVD-fractie is het signaal dat wordt afgegeven echt ongewenst op het moment dat mensen worden overgenomen van deze bootjes. Ik ben in ieder geval blij dat de staatssecretaris aangeeft, dit voor de Sea-Watch 3 eens maar nooit weer te doen. Maar welke invulling wil deze staatssecretaris geven, ook aan wat we in het regeerakkoord daarvoor hebben opgenomen, namelijk dat we deze pendeldiensten wilden tegengaan en dat ze op het moment dat de dichtstbijzijnde haven Noord-Afrika is, wat het in dit geval gewoon is, dienen terug te keren naar Noord-Afrika?

Staatssecretaris Harbers:

Dat doe ik door afgelopen jaar, toen we een aantal van dit soort gevallen hadden waar Nederland ook niet aan mee heeft gedaan, keer op keer de Europese Commissie en collega-lidstaten erop te wijzen dat het tijd wordt om iedere casus aan te grijpen om die conclusies, waarin precies staat wat we ook in het regeerakkoord hebben staan, namelijk gecontroleerde ontscheping, zo mogelijk aan Noord-Afrikaanse zijde, en gecontroleerde aanmelding aan de Europese buitengrens, voor elkaar te krijgen. Dat doe ik ook weer met deze casus, want dit pleidooi heb ik gedurende de kerstvakantie, maar ook daarna, na de ontscheping, gedaan bij de Europese Commissie om dit wederom op de agenda te zetten en hier lering uit te trekken. Ik denk dat er inmiddels een aantal lidstaten zijn, namelijk de laatste acht die dit pleidooi ook mede ondersteunen, want ook zij vinden dat het op deze manier niet verder kan.

De heer Azmani (VVD):

Dan heb ik toch nog een tweede vraag op dit onderwerp, want dit is zo belangrijk dat hier gewoon paal en perk aan wordt gesteld. De vraag is hoe nadrukkelijk de communicatie richting Sea-Watch nu is. Dus is de staatssecretaris van plan om contact op te nemen met de Sea-Watch dat dit dus eens maar nooit weer is, dat dit gewoon niet weer gebeurt en dat Nederland dus voet bij stuk houdt dat we niemand meer van die bootjes afhalen?

Staatssecretaris Harbers:

De melding die ik gisteren in de brief aan de Kamer heb gedaan, heb ik vanzelfsprekend ook aan Sea-Watch gedaan.